

HER HAK SAHİBİNE HAKKINI VER!*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtu ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirin, seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî, ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd- dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

يَا أَبَا الدَّرْدَاءِ إِنَّ لِحَسَدِكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَلِأَهْلِكَ
عَلَيْكَ حَقًّا وَلِرَبِّكَ عَلَيْكَ حَقًّا فَأَعْطِ كُلَّ ذِي حَقِّ
حَقَّهُ صُمْ وَأَفْطِرْ وَقُمْ وَنَمْ وَأُتِ أَهْلَكَ

(حل. عن أبي جحيفة)

RE. 492/10 (*Yâ ebe'd-derdâ! İnne li-cesedike aleyke hakkan, ve li-ehlike aleyke hakkan, ve li-rabbike aleyke hakkan, ve a'ti külle zî hakkin hakkahû! Sum ve eftır, ve kum ve nem, ve'ti ehleke*)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Allah-u TeÀlâ hazretlerinin selamı, rahmeti, bereketi, ikramı, ihsanı dünya ve ahirette üzerinize olsun... Rabbimiz rahmetine gark eylesin, iki cihanın saadetine nail eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz'in sünneti, dünya ve âhîret saadetine ermemize vesiledir. Bida'tleri çıkaranların hiçbir ibadeti kabul olmayacak. Onun için Rabbimiz bizi Peygamber Efendimiz'e en güzel tarzda uyanlardan eylesin... Onun sünnetini öğrenmeyi, sîretini bellemeyi, ümmetine güzel hizmet etmeyi nasib eylesin...

Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup izah etmek üzere oturduk, bir ilim meclisi teşkil ettik. Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına başlamadan önce Peygamber Efendimiz SAS'e sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın bir nişânesi olmak üzere ruh-ı pâkine hediye olsun diye ve onun cümle âlinin, pak ashabının, etbâının, ahabbının ve sâir enbiyâ ve mürselînin, cümle evliyâullahın ve bilhassa ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan hakiki verese-i nebî sâdât ve meşayih-i turuk-ı aliyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden Fatih Sultan Mehmed Han'ın, fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin, muvahhid askerlerin, koruyanların, murabıtların ruhlarına hediye olsun diye:

Cümle hayrât u hasenât sahiplerinin ve hasseten şu caminin bânisi İskender Paşa'nın ve bu camiye

tekrar tekrar tamir ve tecdid eyleyip genişletip hizmette berdevam tutanların kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere kardeşâne duygularla gelip burada toplanan siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimiz'in rızasını kazanalım, Peygamber Efendimiz'in sünnetine uyalım, böylece şehid sevaplarına erelim, Rabbimiz'in huzuruna yüzü ak alını açık, sevdiği razı olduğu kullar olarak varalım diye, buyurun bir Fâtihâ, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup ruhlarına hediye edip öyle başlayalım!

.....

a. Her Hak Sahibine Hakkını Ver!

Mukaddimedede metninin mübarek kelimelerini okuduğumuz hadîs-i şerîf, *Ramuzü'l-Ehâdis* isimli hadis kitabınının 492. sayfasınının 10. hadisi oluyor.

Geçen hafta kaldığımız yerden devam ediyoruz inşaallah...

Peygamber SAS bu hadîs-i şerîflerinde, Ebu'd-Derdâ Üveymir Hazretleri'ne hitaben buyurmuş ki:¹

¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.112, no:285; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.275, no:8128; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.176, no:20; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLVII, s.116; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.188; Ebû Cuhayfe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.45, no:5403; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXIII, s.27, no:25480.

يَا أَبَا الدَّرْدَاءِ إِنَّ لِحَسَدِكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَلِأَهْلِكَ
عَلَيْكَ حَقًّا وَلِرَبِّكَ عَلَيْكَ حَقًّا فَأَعْطِ كُلَّ ذِي حَقِّ
حَقَّهُ صُمْ وَأَفْطِرْ وَقُمْ وَنَمْ وَأَتِ أَهْلَكَ

(حل. عن أبي جحيفة)

RE. 492/10 (*Yâ ebe'd-derdâ! İnne li-cesedike aleyke hakkın, ve li-ehlike aleyke hakkın, ve li-rabbike aleyke hakkın, ve a'ti külle zî hakkın hakkahû! Sum ve eftır, ve kum ve nem, ve'ti ehleke*)

(*Yâ ebe'd-derdâ!*) Ey Ebü'd-Derdâ! (*İnne li-cesedike aleyke hakkın*) Hiç şüphe yok ki bedeninin, vücudunun senin üzerinde hakkı vardır. (*Ve li-ehlike aleyke hakkın*) Aile efradının, zevcenin ve çoluk çocuğunun senin üzerinde hakkı vardır. (*Ve li-rabbike aleyke hakkın*) Rabbinin senin üzerinde hakkı vardır. (*Ve a'ti külle zî hakkın hakkahû*) O halde her hak sahibine hakkını ver! (*Sum ve eftır*) Bazı günler oruç tut, bazı günler tutma, iftar et! (*Ve kum ve nem*) Geceleyin namaza kalk, bazı zamanlarda da uykunu uyu! (*Ve'ti ehleke*) Eşinin yanına da git!" buyurdu.

Bu hadîs-i şerîfi şöylece izah edelim. Birkaç defa daha yeri geldikçe söylemiştik. İçindeki mâna önemli olduğundan, bazı kardeşlerimize tekrar tekrar hatırlatmak uygun oluyor:

Ebü'd-Derdâ RA, sahabenin fakihlerinden, bilginlerinden, abidlerinden, fâzıllarından bir

mübarek büyüğümüz idi; *radiya'llàhu anh*, Allah şefaatine nail etsin... Dünyaya metelik vermezdi, âşık-ı sâdık kullardan birisiydi; gecesini gündüzünü Rabbimiz'in kulluğunda, ibadetinde geçirmek isterdi. Bir gün, kendisinin ahiret kardeşi Selmân-ı Fârisî RA onu ziyarete, evine gitmiş; kapıyı çalmış. Kapıyı Ebü'd-Derdâ RA'ın hanımı Ümmü'd-Derdâ RA açmış. Üzerinde pejmürde, hırpanî, yırtık pırtık bir kıyafet var. Selmân-ı Fârisî Hazretleri'nin dikkatini çekmiş bu durum, şöyle bir bakmış;

“—Bu ne hal?” demiş.

Selmân-ı Fârisî Hazretleri gibi mütevazı bir insanın bile “Bu ne hal?” demesine bakılırsa, zaten o zamanın imkânları mahdut; giyim kuşam şimdiki gibi bol ve zengin değil. Hali kim bilir ne kadar perişandı.

“—Kardeşin Ebü'd-Derdâ dünyayı terk etti.” demiş.

“Kardeşin” diyor çünkü Peygamber Efendimiz ikisini kardeş etmiş. “Kardeşin Ebü'd-Derdâ'ya dünya lazım değil, dünyayı terk etti. Para kazanmıyor, eve bir şey getirmiyor; giyim yok, kuşam yok, perişanlığım ondan...” demek istemiş.

Beklemiş, biraz sonra, Ebü'd-Derdâ RA gelmiş, kardeşini gördüğüne çok sevinmiş, onu çok güleç yüzle karşılamış, “Hoş geldin aziz kardeşim!” diye iltifatlar etmiş. Ondan sonra önüne bir yemek çıkarmış. Artık o zamanın mahdut imkânlarıyla ne çıkardıysa...

“—Buyur sen de otur, beraber yiyelim!”

“—Yok ben oruçluyum, niyetliyim, sen buyur!” demiş.

Halbuki Ramazan değil. Demek ki sevap kazanmak için fazladan, nâfileten oruç tutuyor. Selmân-ı Fârisî dayatmış:

“—Sen yemezsen ben de yemem, otur bakalım!”

O da ev sahibi olduğu için, misafirine ikram olsun diye oturmuş, orucunu bozmuş. Ödeyecek; ertesi gün öder, başka bir gün öder. Çünkü, başlanmış bir oruç nafile bile olsa, bozulduğu zaman kaza edilmesi gerekir. Artık onun hatırı için kesmiş oruç tutmayı ve yemiş.

Akşam olmuş. Anlaşılan, evleri asıl şehirden uzakça bir yerde... Selmân-ı Fârisî'ye yatak sermişler, yatacak. Tabi odalar da çok değil, Ebü'd-Derdâ ile aynı yerde yatıyorlar. Herhalde hanım da perdenin öbür tarafında, başka yerde. Belki duvarları bile yok; evleri hurma dallarından yapılmış çardak gibi. Bilmiyoruz.

“—Sen buyur yat.” demiş.

“—Sen ne yapacaksın?”

“—Benim biraz vazifelerim var; ibadet edeceğim, namaz kılacağım, tesbih çekeceğim, Kur'an okuyacağım.” neyse.

“—Hayır, sen yatmazsan ben de yatmam; yat aşağıya!”

Arkadaşlıkları çok tatlı, kıymetli; hatırı kırılmasın diye o da yatmış, ama uyumamış. Biraz vakit geçtikten sonra, “Selman nasıl olsa

uyumuştur.” diyerek kalkmış, ibadet edecek. Selmân-ı Fârisî yakalamış bileğinden;

“—Yat aşağıya!” demiş, tekrar yatırmış.

Biraz daha vakit geçmiş, yine kalkmaya davranmış; arkadaşı yine onu yatırınca, bakmış ki kurtuluş yok, yatmış uyumuş.

Ne zamana kadar uyumuşlar? Teheccüd zamanına, sahur vaktine kadar uyumuşlar. O zaman Selmân-ı Fârisî Hazretleri uyanmış;

“—Hadi bakalım şimdi kalkalım!” demiş.

Beraberce kalkmışlar, gece ibadetlerini yapmışlar. Biraz bekledikten sonra, Peygamber Efendimiz’in mescid-i saadetine gelmişler, onunla sabah namazını kılmışlar.

Ebü’d-Derdâ RA gitmiş, Peygamber SAS Hazretleri’ne demiş ki;

“—Yâ Rasûlallah! Selman beni ibadetlerimden alıkoydu. Her zaman yapmakta olduğum şeyleri yaptırmadı. Orucumu bozdu, gece ibadetlerimi yaptırmadı, beni yatırdı.” diye olanları anlatınca, Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:

“—Selman haklı...”

Tabii, Peygamber Efendimiz Selmân-ı Fârisî’yi de dinlemiştir veya dinlemese bile nübüvvet nuruyla Allah ona göstermiş, bildirmiştir. “Selman haklı, sen aşırı gidiyorsun!” demiş ve bu hadisi buyurmuş.

Şimdi bu çerçeve içinde mânaya bir daha dikkat edelim. Diyor ki;

“—Ey Ebü’-d-Derdâ! Senin üzerinde vücudunun hakkı var.” Bu vücudu yıpratma, dinlenmesi gerektiği zaman dinlendir. Uyku zamanında uyut; uykusuz bırakıp da halsiz mecalsiz hasta hale getirme.

Bu bedenin bizim üzerimizde hakkı var. Sigara içip ciğerlerimizi katran doldurup bu bedeni mahvedemeyiz. İçki içerek, ciğerlerimizi delerek, karaciğerimizi siroz ederek, midemizi mahvederek bedenimizi tahrip edemeyiz; hakkımız yok!

Biz bu bedeni aşırı meşakatlere sokamayız. Biz bu bedeni; “Canım istedi yaşıyorum, canım istedi intihar ediyorum.” diye kaldırıp kayadan aşağıya atamayız. Çünkü emanet. Can bizim kendi malımız değil, Allah’ın bize verdiği bir emanet. Biz onu korumakla vazifeliyiz, götürüp kayadan uçuruma atmakla vazifeli değiliz; buna hakkımız yok.

Müslüman; vücuduna karşı vazifesi olduğunu bilecek, vücudunu gözü gibi koruyup kollayacak. Acizâne şöyle bir misal aklıma geldi:

Reis-i cumhurun şoförü olsan; o kanatlı, kuyruklu arabanın bakımı sana havale edilse, üstüne toz kondurur musun? Devamlı bakarsın; silersin, temiz tutarsın. İçi dışı pırıl pırıl, gıcır gıcır olur.

İşte bu beden de öyle kıymetli. Bu bedeni kolayacaksın, hasta etmeyeceksin, iyi bakacaksın; zararlı gıdalarla, zararlı mükeyyefat ile tahrip etmeyeceksin. İstirahat zamanında istirahati-ni, çalışma zamanında çalışmanı yapacaksın. Bu beden Allah yolunda kullanılacak, müslüman-

ların bunu anlaması lazım. Çoğu anlamıyor. Şu camide, şu vaazımızı dinleyen, ileride kayıttan dinleyecek olan nice kardeşimiz vardır ki, sigara içiyordur. Hakkı yok!

Bu sigara ilk adımda, akciğerlerin içinde tüy gibi olup da içten dışa salına salına tozları dışarıya doğru atan çıkıntıların hareketini öldürüyor; ilk zararı bu... Normal bir insanın ciğerinin borularının içinde tüy gibi, kıl gibi bir şeyler var; devamlı iki tarafa salınıyor. Havayla vücuda girmiş olan toz zerrecelerini, kıl parçalarını devamlı dışa süpürür gibi; attıra attıra, attıra attıra insanın boğazına bir şey geliyor, öksürüyor, dışarı bir şey çıkıyor. Ciğerde birikmiş olan o pis şeyleri vücut dışarıya atıyor. O zaman tükürüyorsun. Bu kıllar, bu tüyler havlu tüyü gibi devamlı içeriden dışarıya süpürme, temizleme işi yapıyorlar.

Sigara içenlerde ilk tahribat bunların hareketini öldürmesi... Giren kıl ciğerde kalıyor. Toz, katran ciğerde kalıyor. Sigaranın zifti, zifiri yapışıyor kalıyor; o artık hareket etmiyor. Ciğerde birikmeye başlıyor. Öldüğü zaman morga getirilip göğsü açılıp ciğeri çıkarılan sigara tiryakilerinin ciğeri katran gibi çıkıyor. “Ciğer gibi kıpkırmızı.” derler ya o ciğer artık kırmızılığını kaybediyor, simsiyah oluyor, içi katran doluyor. Çünkü vücut artık bu katranı dışarıya atamıyor; ciğeri küçülüyor, küçülüyor, küçülüyor. O zaman nefes darlığı başlıyor. Merdivenlerden çıkamaz, ağır bir iş yapamaz; nefes nefese kalır. Vücudunu tahrip etti, ciğerini tahrip etti. O katranlar bir de kanser gibi çeşitli hastalıklara yol açıyor.

O bakımdan bu yaygın misali öne koydum. Kimse söylemiyor, herkes bildiğini yapıyor. Hatta sigara içmek kibarlığın icabı sayılıyor. Hatta basit sigaralarla da olmuyor iş. Amerika'dan gelme sigaralar içiliyor ki, tanesi kim bilir kaç paraya geliyordur?

Kötü şeylerden kesilmemiz, vücudumuzun sıhhatini korumamız lazım! Avrupalılar bu işe o kadar düşkün ki cumartesi-pazar günü oldu mu yaşlılar bile çantalarını sırtlarına alıyorlar, ormanlarda yürüyüşe çıkıyorlar. Apartmanın avlusunda arabaya girdim, çalıştırdım, yukarıdan inecek kimseyi bekliyorum. Apartman komşum geldi, dedi ki:

“—Durduğun yerde arabayı çalıştırıyorsun, hava kirlenir.

Kapat, gelince açarsın.”

Âlem havanın temizliğine o kadar dikkat ediyor, kendi sıhhatine o kadar dikkat ediyor.

Şu kadar gram yiyor, ondan fazlasını yemiyor. Biz ne bulursak yeriz, önümüze kuzu gelse yeriz. Pehlivan adam bir oturuşta bir kuzuyu yemiş. Asıl pehlivanlık, kuzuyu yememekte. Pehlivanlık; önüne güzel kızarmış, iştah açıcı bir şey geldiği zaman vücuduna lazım olduğu kadarını yemek. Kuzuyu devirmek pehlivanlık değil! Onu yiyoruz, şişmanlıyoruz. Koca göbekte secde edecek edemez, secdeden kalkacak kalkamaz. Merasimle kalkıyor; önce dirsekleriyle dayanıyor, ondan sonra dizinin üstüne oturuyor, ondan sonra doğruluyor.

Önce bir eliyle kalkıyor, ondan sonra öbür eliyle. Neden? Vücudumuza bakma terbiyesi almamışız. Bu bizim sosyal bir kusurumuz.

Gıdamız, vücudumuza lazım olacak kadar olmalı. Midemizi yormamalıyız; gözümüzü, kulağımızı yormamalıyız. Her âzâyı yormadan, yaratılışına uygun tarzda kullanmalıyız. Göz ibret alacak, orada kullanılmalı; sinemada, tiyatrodada, eğlencede, harama bakmakta ziyan edilmemeli. Kulak hayırları dinlemek, öğrenmek için yaratılmıştır; gûnahta, çalgıda türküde kullanılmamalı.

Demek ki vücudumuzun bizim üzerimizde hakkı varmış. Yarın belki sarılır yakamıza; “Sen beni niye kollamadın?” diyebilir. O demese Allah diyecek, “Sen gençliğini nerede geçirdin? Vücudunu nerede telef ettin?” diye soracak; bu bir.

İkincisi; (*Ve li-ehlîke aleyke hakkân*) “Ailenin senin üzerinde hakkı var.” *Ehil*, evin ahali demek; buna hanım da çoluk çocuk da dâhildir. Ama bazen doğrudan doğruya zevce mânasına da kullanılır. “Ailenin de senin üzerinde hakkı var.” Bu ne demektir? O kadınsa sen kocaysan, “Kocalık vazifelerini yapacaksın.” demektir. Yani her çeşidi, evliliğin müsaade ettiği her şey olmak üzere giyimini kuşamını sağlayacaksın, başkasına muhtaç etmeyeceksin; haysiyetini, şerefini, namusunu koruyacaksın, iyi bir ev sağlamaya çalışacaksın, vesaire. Ondandan sonra eşlik ihtiyacı neyse onu da yerine getireceksin.

Hız. Ömer RA kızına sormuş;

“—Askerler savaşmaya, cihada gidiyorlar; evlerinden uzak kalıyorlar. Ne zaman dönsünler?”

Hız. Ömer dobra dobra bir insan -Allah şefaatine nail etsin- kızına böyle soruyor. Bir hanımın efendisini çok özlemesi ne kadar zamanda çok coşar, fazlalaşır? O da utancından ağzıyla söyleyememiş de parmaklarıyla, “Üç ay!” diye işaret etmiş. O zaman askerleri o kadar cihad etmiş; üç ay sonra;

“—Haydi bakalım, git ailenin yanında biraz tebdil-i hava et.” diye geri çağırılmışlar. Çünkü hanımın da onun üzerinde hakkı var.

Şimdi Almanya’da veya başka ülkelerde çalışan kardeşlerimizin durumu ne? Hanımı Kayseri’de, kendisi Almanya’da; kendisini senede bir görüyor. Bu durumda kendisinin kocalığı ne oluyor?

Hanımının hanımlığı ne oluyor? İhtiyaçlar ne oluyor? Sevgi, saygı ne oluyor?

O bakımdan hanımının da insanın üzerinde hakkı vardır. Ona da riayet etmeli, onu da kollamalı, korumalı. Eşin sana bir emanettir, sen onun üstünde koruyucu durumundasın; koruyacaksın, hatırını kollayacaksın, iltifat edeceksin, hakaret etmeyeceksin; “kötüsün, çirkinsin” demeyeceksin. Almasaydın. Aldıktan sonra söyleme. “Meleksin!” de, “Dünyada bir tanesin!” de; söyleme.

Geçen gün baba oğul iki kişi geldi; aldıkları gelini beğenmiyorlar. Merak ettim ben de,

“Acaba kambur mu, topal mı, kör mü? Zavallıcık nasıl, neyin nesi?” Beğenmişler, almışlar; şimdi beğenmiyorlar. Gittim “Hoş geldiniz kızım.” dedim, baktım. Beğenmeyenleri çok haksız gördüm; ayıptır, günahdır.

O bakımdan ailemizin üzerimizde hakkı olduğunu bilelim. İster kabul et ister etme; yarın Allah soracak. Soracak olduğu için eşimize tatlı muamele edeceğiz. Peygamber Efendimiz, Hz. Âişe validemiz yapılan bir gösteriyi izlemek isteyince omzunun arkasından bakmasını sağlamış. “Yeter” deyinceye kadar izlettirmiş.

Bir müslüman, ailesi içinde huzuru sağlayacak; tatlı dilli güleç yüzlü olacak, hanımını memnun edecek. Bu, beyin vazifesi... Tabii hanımın da vazifesi var. Hanım da beyine hizmet edecek, itaat edecek, namusunu koruyacak, beyi için süslenecek. Bak dinimiz bunları bile anlatıyor; beyi için süslenebilir, boyanabilir, taranabilir, kokulanabilir. Kokulanacak hatta öylesi sevap ama dışarıya çıktığı zaman değil.

Şimdi zamane insanları tersini yapıyor. Dışarı çıkarken süslüyor, boyanıyor, donanıyor. Ayıp, günah. Bunun mânası ne? “Dışarıdaki erkekler bana baksın.” demek. Olur mu? Müslümanlar ne yapar? Örtünür, kapanır; ciddi olarak işini görür, evine döner. Evinde süslen. Çünkü Allah sana beyini helal kılmış, seni de beyine helal kılmış; tamam. İslâm böyle. İslâm’ın dışındaki şeylerin ne kadar kötü olduğunu anlayın. Evinde dağınık; saçlarında bigudiler, yüzünde maske, Merih’ten gelmiş gibi bir mahlûk; dışarı çıktığı

zaman süslü güzel kokular, erkekler de yanından geçerken “Hımmm, nefis.” Oldu mu şimdi, yakıştı mı? Olmadı.

Birisini söylediler, Allah kusurunu affetsin; kadının birisi gelmiş yanına, şöyle bakmış kadına, demiş ki;

“—Altmış bire değer.”

“—Altmış bire değer, ne demek?”

“—Ramazan’da oruç tutsa, oruç bozmaya değer.” demek.

Allah saklasın, olur mu böyle şey? İslâm’da bu var mı? Namusta, ahlâkta bu var mı? Kadın elbette dışarıda örtünecek, elbette bütün zinetlerini saklayacak. Evinde serbest, Allah onu helal kılmış; o onun helali o onun zevci, kocası. Ama dışarıda kapanacak. Dışarıda ciddi olacak; dışarıya süsünü göstermeyecek, kendisini göstermeyecek, mümkünse sesini duyurmayacak. İslâm böyle işte... İslâm çok güzel!

Demek ki ailesinin de insanın üzerinde hakkı varmış. Eğer erkekse karısının onun üzerinde hakkı var, eğer kadınsa kocasının onun üzerinde hakkı var. Kadın erkeğin sözünü dinlemiyor. “Hatun gel yanıma” diyor, gelmiyor; yatak ayrı. Olmaz! Ne biçim kadınsın sen yahu? Adamı kızdıracaksın zorla başka yere mi götüreceksin? Yani o da yanlıştır. Bunlar tek taraflı değil, iki taraflı. Allah aile düzenini sağlamak için herkese vazifesini emrediyor. Peygamber Efendimiz herkese edebini öğretiyor; herkes öyle yapacak.

Ve bundan sonra da Peygamber Efendimiz diyor ki:

(Ve li-rabbike aleyke hakkan) “Rabbinin de senin üzerinde hakkı var.” Ne kadar ince bir nokta...

Bakın üçüncü defada, üçüncü sırada söyledi. İlk önce; “Vücudunun hakkı var.” diyor. Çünkü her şey sağlıkla, varlıkla. Sağlığı, varlığı olmadı mı ne ibadet olur ne taat olur. Önce sağlığını koruyacak.

Sonra aileyi söyledi. Çünkü sen onunla yuva kurmuşsun; senin şahsî fikirlerinden dolayı ona hayatı zehir zemberek etmeye hakkın yok. Çünkü içtimaî bir birlik meydana gelmiş, bir yuva kurulmuş; sen öyle kendi keyfinle onu mahvedemezsin. Gençken aldın, evlendin ondan sonra mahvettin, bir kenarda bıraktın; ilgilenmiyorsun. Olmaz; ilgileneceksin, iltifat edeceksin, gönlünü alacaksın, sevindireceksin. “Aman ne yapayım, çok güzel değil ki!” Senin için en güzeli o. Artık “çok güzel değil” demenin zamanı geçti; güzelliklerini görmeye çalış. Bak müslüman, mütedeyyin, namazını kılıyor; onlar da ayrı güzellik. Dünya güzeli olsa namaz kılmasa kâfir olsa hoşuna gider mi? Dünyanın en güzel kâfir kızını sana verseler, ister misin? Müslümanın; “Şeytan görsün yüzünü, istemem. Ne yapayım? Allah bana mü’min, salih bir eş vermiş, hamd ü senâlar olsun.” demesi lazım.

Üçüncüde Allah’a olan hakkını hatırlatıyor:

(Ve li-rabbike aleyke hakkan) “Rabbinin senin üzerinde hakkı var.”

Her şeyimiz Rabbimiz'in ama öyle söyleyişinde hikmet var. Rabbimiz'e olan borcumuz ibadetler olduğuna göre, ibadetleri de ölçülü yapmayı emretmek mânasına geliyor.

“—Sıhhatini düşün, çevrene karşı görevlerini düşün; ibadetlerini ona göre ayarla, öyle yap. ‘Günde bin rekat namaz kılacağım!’ dersen, ne çalışabilirsin ne para kazanabilirsin; ne ailene bakabilirsin ne sıhhatin kalır; hiçbir işe yaramaz.”

“—Rabbimiz'e ibadet edeceğim, en önemli şey bu.”

En önemli ama bak Peygamber Efendimiz sırayı böyle koydu. Önce sıhhatini koru, sonra ailene ve çevrene yardımcı olmaya çalış, ondan sonra da ibadetlerini yap!

Allah bizden her an ibadet etmemizi istemiyor. Namazı günde beş vakit istemiş; sabah, öğle, ikindi, akşam, yatsı; aralıklı aralıklı... Temizlenmemize, dinlenmemize, masaj yapmamıza, kan deveranının cereyan etmesine vesile; her bakımdan güzel. Zamanları uygun, kritik... En uygun zamanlarda elbette o ibadetleri yapacağız. Aşırı olmayacak, ölçülü olacak. İslâm'ın biz müslümanlara emrettiği en ideal şekil; aşırı değil ölçülü ibadet etmek, devamlı ibadet etmek. Onun için siz de böyle olmaya gayret edin. Aşırılıklar sonunda yıkımlara sebep olur. Ölçülü gitmeye dikkat edin.

Ve arkasından, iyice anlaşılсын diye; (*Fea'ti külle zî hakkın hakkahu*) “Her hak sahibine hakkını ver, yâ Ebe'd-Derdâ!” diyor. “Vazifeni

ölçülü yap, dengeli yap, taksimatı doğru yap, hepsine hakkını ölçülü ver!” diyor.

(*Ve sum ve eftır*) “Bazı günler oruç tut, bazı günler tutma.” Bazı günler yersin, Allah’a şükredersin; ‘Oh, el-hamdü lillâh, üzüm ne tatlıymış, elma ne kadar kırmızıymış! Oh yâ Rabbi, su ne kadar soğuk, şu sıcakta ne kadar hoşuma gitti. Karpuzun, kavunun da tadına bayıldım, çok güzelmiş.’ dersin. Ertesi gün de oruç tutarsın, sabredersin.”

(*Kum ve nem*) “Geceleyin namaza kalk, gecenin bir kısmında uykunu da uyu! (*Ve’ti ehleke*) Ailenin de yanına var; eşlik vazifeleri, hizmetleri bakımından onu da ihmal etme!”

b. Yönetici Olmanın Zorluğu

Arkasındaki hadîs-i şerîf:

Bu ikinci hadîs-i şerîf, Ebû Zer-i Gıfârî Hazretleri’ne hitaben söylenmiş. Ebû Zer Hazretleri’nin ismi Cündüp ibn-i Cünâde’dir. Kendisi müslüman oldu, kardeşi müslüman oldu, anası müslüman oldu ve kavmini müslüman etmekte çok gayret gösterdi. İyi bir insan, sebatlı bir insan... Peygamber Efendimiz o Ebû Zer Hazretleri’ne diyor ki:²

² Müslim, *Sahih*, c.IX, s.348, no:3405; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.56, no:2484; Neseî, *Sünen*, c.XI, s.442, no:3607; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.129, no:5129; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.112, no:6494; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VI, s.45, no:7554; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.103, no:4045; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.379, no:7020; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.103, no:7017; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.V, s.335, no:8356; Ebû Zerr-i Gıfârî RA’dan.

Kenz’l-Ummâl, c.VI, s.18, no:14646; Câmiü’l-Ehâdîs, c.XXIII, s.41, no:25523.

يَا أَبَا ذَرٍّ إِنِّي أَرَاكَ ضَعِيفًا وَإِنِّي أُحِبُّ لَكَ مَا
أُحِبُّ لِنَفْسِي لَا تَأْمُرَنَّ عَلَيَّ اثْنَيْنِ وَلَا تَوَلِّينَنَّ مَالَ

يَتِيمٍ

(م. د. ن. عن أبي ذر)

RE. 492/11 (*Yâ ebâ zer! Innî erâke daîfen, ve innî uhibbü leke mâ uhibbu li-nefsî; lâ teemmerenne ale'sneyni, ve lâ tevelleyenne mâle yetîmin.*)

(*Yâ ebâ zer*) “Ey Ebû Zer! (*Innî erâke daîfen*) Seni biraz zayıfça görüyorum. (*Ve innî uhibbü leke mâ uhibbu li-nefsî*) Ben kendim neyi istersem senin için de onu isterim. Seni seviyorum. Kendim için neyi seversem, senin için de onu temenni ederim ve severim. (*Lâ teemmerenne ale'sneyni*) Sakın ha iki kişinin başına emir olma, başa geçmeye çalışma! Reis olmaya, başkan olmaya heves etme! Velez iki kişi bile olsa onların başına başkan olmaya kalkma!..”

“Ben seni biraz zayıfça görüyorum. Başkan olursan haklarına riayet edemezsin, ölçülü hareket edemezsin, günaha girersin. Hâlbuki ben seni seviyorum; günaha girmeni, zarara uğramanı istemem. Sakın ha başkan olma, emir olma, komutan olma, başa geçme.”

Ve arkasından da buyurdu ki;

(*Ve lâ tevelleyenne mâle yetîmin*) “Yetimin malının idaresini de üzerine alma!”

Velîlik, vasîlik mes'uliyetli işlerdir, doğru düzgün yapamadığı zaman hak geçer, o zaman da insanın ahireti mahvolur. Çocuk kendi hakkını koruyamaz, yetimdir, büyükleri ölmüştür, idare senin elinde; sen onun malını biraz yanlış kullanırsan, ondan sonra ahirette başına çeşit çeşit belâlar, sıkıntılar gelir.

Muhterem kardeşlerim!

Aslında insanın kendisinin derdi kendisine yetiyor. İyi birmüslüman olacaksın, Allah'ın rızasını kazanacaksın. Kazan bakalım; kolay değil, bin bir sıkıntısı oluyor. Sabahleyin erken kalkacaksın, namazı kaçırmayacaksın. Ondan sonra işe gideceksin; kimsenin hakkını yemeyeceksin, helal kazanacaksın. Vazifelerini yapacaksın, akşam eve geleceksin. Bu aradaki ibadetlerini ihmal etmeyeceksin. Cuman, bayramın, farzların, sünnetlerin derken komşuluk vazifelerini yapacaksın, hanımına karşı vazifelerini yapacaksın, çoluk çocuğuna karşı babalık vazifelerini yapacaksın, yapacaksın, yapacaksın... Bir sürü iş var. Şimdi bu işlerin hepsi yetmiyormuş gibi bir de insana başkalarının idareciliği, sorumluluğu gelip yüklendi mi, yanlış karar aldı mı vebali çok büyük olur. Hepsini helâk eder, hepsine zararı dokunur. Doğru kararlar alması lazım.

Onun için akıllı bir insan idarecilik istememiş. Akıllılar kaçınmışlar; devlet hizmeti istememişler, hâkim olmak, emir olmak, vergi memuru olmak istememişler. Yanlış iş yapılacak yerlerden kaçınmışlar, kendi başlarının derdine bakmışlar. Peki bu işleri kim görecektir?

Bu işleri, takvâ ehli yöneticilerin uygun gördüğü kimseler yapacak. “Sen yap.” denir.”- Ben yapamam, kusura bakma, affet.” der. “Hayır sen yapabilirsin.” denirse o zaman yapar. Kendisi istemeden yukarıdakiler tarafından böyle bir vazife uygun görülüp de tavsiye edilirse o işin hayrı, bereketi çok olur ve başarısı üstün olur.

Kendisi heves ederse, “Doğrusu bu işi en güzel ben yaparım. Vallahi sağıma, soluma bakıyorum; benim kadar meziyetli, kabiliyetli, yüksek insan göremiyorum. Yapsam yapsam ben yaparım, başkası yapamaz.” derse olmaz. O senin zannın, o senin hüsnü kuruntun. Sen öyle sanıyorsun ama gel kendini bir de başkalarına sor bakalım nasıl bir adamsın? Böyle insanlar vebal alıyor, mesuliyet alıyor; âhirette de işleri zorlaştırıyor. Peygamber Efendimiz öyle tavsiye etmiş.

Hız. Ömer’e demişler ki;

“—Yâ Ömer! Sen yaralandın. Oğlunu başımıza halife yapalım.”

Demiş ki:

“—Bu aileden bir tane kurban yeter.”

Bak oğlunun halife olmasını istemiyor. Biz olsak, “Devlet başkanı olacak ya, kim istemez?” deriz. Bizim kendi mantığımızı göre böyle.

“—Seni Çankaya’da reis-i cumhur yapacağız.” dsek,

“—Ben istemem!” diye kenara çekilecek olan kaç tane babayiğit çıkar.

Herkes ister. Umumiyetle istenen bir şey. Hatta bu işler için kavga ediyorlar. Ama bizim dinimizde işler âhîret hesabına göre yapıldığı için Peygamber Efendimiz sevdiği kimseye demiş ki;

“—Ben seni biraz zayıfça görüyorum, veballi işlere girme, kendi başının çaresine bak!”

Ama kabiliyetli insan olursa o vazifeyi yapması faydalı olacaktır. “Hadi bakalım sen şu işi yap!” diye vazife teklif olunursa, o da elinden geldiğince yapmaya çalışır. Hata etse bile iyi niyetli olduktan sonra Allah sevap yazar.

Allah bizi veballerden, mesuliyetlerden korusun. Eğer kendimiz istemeden bir vazife gelmiş yükletilmişse o vazifeyi yüz akıyla yapmayı nasip eylesin. Bize tevîkîni refîk eylesin. Bizi nusretiyle teyit ve takviye eylesin. Bize yardım eylesin. Bizi kendisine güzel kulluk etmeye muvaffak eylesin.

c. Allah Katında Değerli Olan Kimse

Kardeşlerim, bu hadîs-i şerîfi can kulağıyla dinleyin! Bakın, işler ne kadar başka türlü... Peygamber SAS Hazretleri’nden Ebû Zerr-i Gıfârî Hazretleri rivayet etmiş, sahih kitaplarda da yazılmış.

Bir gün Peygamber Efendimiz Ebû Zerr-i Gıfârî Hazretleri'ne sormuş:³

يَا أَبَا ذَرٍّ أَنْظِرْ إِلَيَّ أَرْفَعِ رَجُلٍ فِي الْمَسْجِدِ فِي
عَيْنَيْكَ قَالَ فَنَظَرْتُ فَإِذَا رَجُلٌ عَلَيْهِ حُلَّةٌ قُلْتُ
هَذَا قَالَ أَنْظِرْ إِلَيَّ أَوْضِعِ رَجُلٍ فِي الْمَسْجِدِ قَالَ
فَنَظَرْتُ فَإِذَا رَجُلٌ عَلَيْهِ أَخْلَاقٌ قُلْتُ هَذَا قَالَ
وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَهَذَا عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
خَيْرٌ مِنْ مِائَةِ الْأَرْضِ مِثْلِ هَذَا

(م. وهنادع. ح. ب. والرويانى ك. ض. ع. ن. أبى ذر)

RE. 492/12 (Yâ ebâ zer, ünzur ilâ erfaa racülin fi'l-mescidi fî ayneyke! Kàle: Fenazartü feizâ racülün aleyhi hulletün, kultü: Hâzâ! Kàle: Ünzur ilâ evdaa racülin fi'l-mescidi! Kàle: Fenazartü feizâ racülün aleyhi ahlâkun, kultü: Hâzâ! Kàle: Ve'llezî nefsi bi-yedihî lehâzâ inda'llâhi yevme'l-kıyâmeti, hayrun min mil'i'l-ardı min misli hâzâ.)

³ Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, c.V, s.157, no:21433; İbn-i Hibbân, Sahîh, c.II, s.456, n:681; İbn-i Ebî Şeybe, Musannef, c.XIII, s.222, no:35457; Hennâd. Zühd, c.II, s.416, no:815; Ebû Zerr-i Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.485, no:16658; Câmiü'l-Ehâdîs, c.XXIII, s.42, no:25525.

(*Yâ ebâ zer, ünzur ilâ erfaa racülin fi'l-mescidi fî ayneyke!*) “Ey Ebû zer, bak bakalım senin gözünde şu mescidin içinde –kendi mescidini gösteriyor– en kaliteli, en yüksek, en şanlı, en şerefli, en üstün, en yüce adam kimdir?”

(*Kâle*) Ebû Zer RA diyor ki: (*Fenazartü feizâ racülün aleyhi hulletün*) “Baktım, bir de ne göreyim, orada bir adam üstüne güzel bir elbise giymiş, libâsı pırıl pırıl; kılığı, kıyafeti, kalıbı yerinde... (*Kultü: Hâzâ!*) Onu işaret ettim, ‘Şudur!’ dedim.”

(*Kâle*) Sonra SAS Efendimiz dedi ki: (*Ünzur ilâ evdaa racülin fi'l-mescid*) “Bak bakalım, bu mescide en aşağı seviyede, en aşağı mertebede olan adam hangisi? Bir de onu göster bakalım!”

(*Kâle*) Ebû Zer RA diyor ki: (*Fenazartü feizâ racülün aleyhi ahlâkun*) Baktım, üzerinde eski püskü elbiseler bulunan zavallı, perişan bir kimse var, onu gösterdim; (*kultü: Hâzâ!*) ‘Şudur!’ dedim.

(*Kâle*) Peygamber Efendimiz SAS buyurdu ki: (*Ve'llezî nefsî bi-yedihî*) “Canım elinde olan Allah’a yemin olsun ki...”

Canımız hep Allah’ın emrine bağlı; yaşa derse yaşarız, öl derse ölürüz. Azrail AS’a; “Git şunun canını al!” derse; emrindeyiz.

فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا

يَسْتَقْدِمُونَ

(الأعراف: ٢٤)

(*Feizâ câe ecelühüm lâ yesta'hirûne sâaten ve lâ yestakdimûn*) [Onların eceli geldi mi, ne bir an geri kalabilirler, ne de öne geçebilirler.] (A'raf, 7/34) Bir anlık; bir varmış, bir yokmuş...

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

(البقرة: ١٥٦)

(*Innâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciùn*) [Hiç şüphe yok biz Allah'ın kullarıyız ve ona döneceğiz.] (Bakara, 2/156) Allah geçmişlerimize rahmet eylesin. Bizim de olacağımız o.

Peygamber Efendimiz SAS buyurdu ki:

(*Ve'llezî nefsi bi-yedihî*) “Canım, ruhum, nefsim elinde olan Allah'a and olsun ki, (*lehâzâ inda'llâhi yevme'l-kıyâmeti*) kıyamet gününde, Allah indinde senin şu beğenmediğin hırpani adam; (*hayrun min mil'i'l-ardı min misli hâzâ*) beğendiğin kılığı, kıyafeti yerinde olan adam gibi yer dolusu adamdan daha hayırlıdır.”

Muhterem kardeşlerim!

Allah indinde yükseklik takvâ iledir; palto ile kürk ile cübbe ile rütbe ile, boy pos ile, yakışıklılık ile, palabıyıklılık ile, uzun sakallılık ile, koca kavukluluk ile, asaletle, soy soplâ, zenginlikle değildir. Allah indinde en yüksek insan, takvâsı en üstün olandır. Allah'tan en çok korkan, Allah'a en iyi kulluk etmeye çalışan, Allah yolunda en iyi yürümeye gayret eden insan en üstündür, velev fakir olsa. Elbisesi yamalı olabilir, üstü başı hırpani olabilir, tahsilsiz olabilir.

Şimdi adam zengin, çocuğunu okutuyor. Veriyor parayı, kolejde okutuyor. Geçemezse, diplomasını satın alıyor. Zaten geçmesini de sağlıyor. Öğretmen tayin ediyor, özel derslere götürüyor; çocuk zaten zehir gibi yetişiyor. Babasının rüşvet vermesine lüzum kalmadan iyi yetişiyor.

Öbür çocukcağz kış gününde gidecek, evde ders çalışacak. Nasıl çalışsın? Bir sobalı odada dokuz tane kardeş... Birisi bağıırır, birisi gelir silgisini alır, kalemını alır; masası yok, soba iyi yanmıyor. Bu çocuk nasıl çalışacak da sınıf geçecek? Ötekisinin özel odası, özel masası var; aleti, edevatı var.

Ne demişler:

Zengin arabasını dağdan aşırır;

Fakir düz yolda yolunu şaşırır.

Zengin işini görüyor. Tahsili yüksek olur, parası iyi olur, giyimi güzel olur. Her sabah duş alır, güzel kokular sürünür, temiz elbiseler giyer. Dün giydiği gömleğini buruşturur, atar; “Yıka şunu!” der hizmetçiye... Zaten çamaşır makineleri çamaşırını şakur şukur yıkıyor. Beğenmediği elbise olursa, fakire verir, sevap kazanır; kendisi yenisini giyer.

Fakirler ne yapsın? Tahsil yok, para yok, mevki yok, temizlik eksik... Hadi onlar okkanın altına gitsinler. Hayır! Allah indinde takvâsı üstün ise, o, ötekisinden yeryüzü dolusu olsa, onlardan daha üstün olur.

O bakımdan, neye dikkat edeceğiz? Kalp temizliğine. Kalbimizin saf ve pak olmasına

dikkat edeceğiz. Takvâyâ dikkat edeceğiz, Allah'a mutî olmaya, âsî olmamaya dikkat edeceğiz. Allah'ın sevdiği işleri yapmaya, sevmediği işleri yapmamaya çalışacağız. İşin inceliği burada...

Bu hadis-i şerifi hiç unutmayın! İnsanları dış görünüşlerine göre ölçmeyin! Belki kalbi, Allah indinde makbul bir kalptir; Allah onu seviyordur. Belki ötekisi kibirlidir, ücubludur, kötü huyludur; Allah indinde makbul değildir, Allah onu sevmiyordur. O bakımdan, lütfen dış görünüşüne bakmayın, herkese hürmet edin! Allah'ın kullarından kimin velî olduğu belli olmaz; saklıdır, Allah saklamıştır. Bir hadis-i kudsîde Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:⁴

أُولِيَّائِي تَحْتَ قِبَابِي لَا يَعْرِفُهُمْ غَيْرِي

(*Evliyâî tahte kîbâbî, lâ ya'rifühüm gayrî*) Çok yaygın bir rivayettir: “Benim sevgili kullarım, gelin çadırı gibi çadırlarımın içinde saklıdır; benden gayrısı bilmez.” Gelini herkes görür mü? Görmez, saklıdır. Gizli, örtülü...

O meydanda olanlar, davul zurna çalanlar, “Ben kutbu'l- aktâbım...” diye kerameti kendinden menkul olanlar gibi değildir. Öyle şey yok.

Büyüklerden bir tanesi diyor ki:

“—Kim ‘Ben Allah'ın sevgili kuluyum!’ diye kendisi söylüyorsa, o belli ki yalancıdır, iddiacıdır; iddiası boştur.

⁴ Gazâlî, *lhyâ*, c.IV, s.357.

Kimin elinden kerametler istemeden zahir oluyorsa, o hakiki velîdir. Keramet iddia eden yalancıdır; hakikaten kerametler kendisine zahir olan hakiki velidir. Ama o kendisini saklar, mütevazı durur.

İmâm-ı Bâkî Hazretleri, İmâm-ı Rabbânî'nin hocası.

Kerametleri zahir, büyük evliyâullahtan bir zât... Birisi gelip de;

“—Size intisab etmek istiyorum, dervişiniz olmak istiyorum; lütfen kabul edin!” diye talep edince;

“—Evlâdım, bende bir şey yok! Senin o aradığın cinsten evliyâ, Allah'ın sevgili kulları nerede, ben nerede?.. Eğer öyle birisini tanıyorsan, bana da haber ver, beraber gidelim!” dermiş.

Tabii mütevazı...

Allah'ın sevgili kullarının en bariz vasıflarından birisi tevazudur. Çünkü Allah kibirli olanı sevmez. Kibir tevfiğin perdelenmesine sebep olur. Allah'ın tevfiği, inayeti kaçır. Allah hepimizi sevdiği huylarla mütehallık eylesin...

d. Müslümanın Kardeşini Ziyaret Etmesi

Bir hadîs-i şerîf daha okuyalım; hava sıcak olduğundan herhalde uzatmamak daha sevimli olacak:

Bu hadîs-i şerîfi de hep hatırınızda tutun. Peygamber Efendimiz Ebû Rezîn isimli; Lukayt ibn-i Sabra veya Lakîd ibn-i Sabra isimli sahabeye demiş ki... Râvîsi de aynı şahıs...

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:⁵

يَا أَبَا رَزِينٍ إِنَّ الْمُسْلِمَ إِذَا زَارَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ
شَيَّعَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ يَقُولُونَ
اللَّهُمَّ كَمَا وَصَلَهُ فِيكَ فَصَلَّهُ

(طس . عن أبي رزى ن العقیلی)

RE. 493/1 (*Yâ ebâ rezin, inne'l-müslime izâ zâra ehâhu'l- müslime, şeyyehû seb'ûne elfe melekin, yusallûne aleyhi, yekûlûne: Allâhümme kemâ vasalehû fîke fesılhu.*)

(*Yâ ebâ rezin*) “Ey Rezîn’in babası, ey Ebâ Rezîn!
(*Inne'l- müslime izâ zâra ehâhu'l-müslimi*) Müslüman, bir müslüman kardeşini ziyarete gittiği zaman, (*şeyyehû seb'ûne elfe melekin*) onu yetmiş bin melek takip eder, uğurlar. (*Yusallûne aleyhi*) Onun için dua ederler. (*Yekûlûne: Allâhümme kemâ vasalehû fîke fesılhu*) ‘Yâ Rabbi! O, senin rızanı kazanmak için bu müslüman kardeşinin ziyaretine gittiği gibi, sen de ona teveccüh eyle. Sen de onu rahmetine erdir!’ diye dua ederler.”

“—Uslanalım, akıllanalım!” diye her zaman söylüyoruz, her zaman karşımıza çıkıyor.

⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.176, no:8320; Deylemî, *Müsnedü'l- Firdevs*, c.II, s.295, no:3345; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.317, no:13592; Ebû Rezin RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.20, no:24722; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIII, s.47, no:25532.

Müslümanın müslümanı sevmesi çok önemlidir. Müslümanın müslümanı ziyaret etmesi çok önemlidir. Müslümanın müslümana ikram etmesi çok önemlidir. Müslümanın müslümanı sevmesi, kardeş olması çok önemlidir. Bunlara çok dikkat etmemiz lazım.

Sen buradan sevdiğin bir kardeşini ziyaret etmek için kalkıyorsun bir başka kasabaya veya bir başka semte gidiyorsun; yetmiş bin melek sana dua edip duruyor:

“—Yâ Rabbi! Bu kulunun ziyaret ettiği gibi sen de onu ziyaret et. Bu ona bağlandığı gibi sen de ona bağlan, sen de ona teveccüh et yâ Rabbi!”

Bu dualar çok büyük hayırlara ermesine vesile oluyor.

Müslüman, iyi arkadaşlar seçin. Arkadaşlığınızı canlı tutun; ziyaret edin, davet edin. Arkadaşlar birbirleriyle sargın olsunlar, sevgili olsunlar. Birbirleriyle ziyaretleştikçe, birbirlerini sevdikçe Allah'ın rahmetine ererler, sevgisine nail olurlar, rızasını bulurlar.

Bu, tarikat, tasavvuf dediğimiz şeyde de en önemli rükünlerden, esaslardan birisi müslümanın müslümanı sevmesidir, kardeş olmasıdır; o prensiptir. Onun için birbirlerine (*ihvan*) “kardeş” diyorlar. Bu ihvanlığa son derece ihtimam eylemeniz lazım!

Allah-u Teâlâ Hazretleri birbirimizi seven, muhabbetli, sargın, sevgili, saygılı kimseler olmayı, sevdiği kullar olmayı bizlere nasib eylesin... Ümmet-i Muhammed'i aziz eylesin... Düşmanlara karşı galip eylesin... Bizleri ve beldelerimizi hıfz eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

27.09.1987 - İskenderpaşa

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

